

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je analýza stávajícího modelu financování politických stran v České republice. Cílem práce bylo kriticky zhodnotit právní úpravu a poukázat na její potenciální nedostatky a na možnosti jejího vylepšení. V době, kdy se důvěra občanů v politické strany vyznačuje soustavnou a dlouhodobě klesající tendencí se jedná o aktuální a hojně diskutované téma. Je na místě se ptát, zda právní regulace této materie neskýtá prostor pro zlepšení a inovaci. Práce k rozsáhlé problematice přistupuje za prvé z pohledu finančních zdrojů politických stran, za druhé z pohledu transparentnosti a kontroly jejich hospodaření. Práce je rozdělená do pěti kapitol. Kapitola první se zabývá politickými stranami a právem politických stran, především pak ústavním zakotvením těchto institucí. Druhá kapitola je věnována samotnému financování politických stran, jeho základním principům, modelům a dělení. Stručně se dotýká i vývoje financování politických stran. Předmětem kapitoly třetí je popis konkrétní podoby financování politických stran v České republice. Ve čtvrté kapitole se práce zabývá problematikou kontroly, transparentnosti a vynutitelnosti, a to jak v poloze obecné, tak konkrétní, když je opět rozebírána úprava v České republice. Kapitola pátá je nejobsáhlejší a její snahou je zhodnotit poznatky nabyté v kapitolách předešlých. Vychází se zde z doporučujících a hodnotících zpráv mezinárodních organizací i ze srovnání s úpravou v jiných státech. Rozboru a srovnání jsou tu podrobeny dosud nepřijaté vládní a senátní návrhy zákonů, které regulují financování politických stran v České republice. V samotném závěru kapitoly se pak autor snaží hledat opatření, která by mohla pozitivně ovlivnit aktuální, v mnoha ohledech nevyhovující, stav. Práce dochází k závěru, že systém financování politických stran v České republice trpí některými podstatnými nedostatky. Za projevy těchto nedostatků lze označit především jistou tendenci ke kartelizaci politických stran, jejich centralizaci a odtržení od společnosti, ve které by naopak měly být zakotvené. V důsledku těchto projevů pak dochází především ke ztrátě důvěry občanů v politické strany. Práce se přiklání k řešení prostřednictvím změny struktury financování politických stran, a to směrem k navýšení podílu finančních zdrojů z členských příspěvků a drobných darů přímo od voličů. Dalším opatřením by mělo být posílení kontroly a transparentnosti hospodaření politických stran, a to ideálně prostřednictvím spíše jednodušších nástrojů, než zásadních systémových změn. Lze uzavřít, že takto obecně definovaných cílů lze dosáhnout prostřednictvím celé škály konkrétních opatření, která jsou dobře známa i popsána. Ve většině případů se však tato opatření nachází ve formě právní normy, k jejíž změně nebo přijetí vede cesta výhradně skrze zákonodárny sbor. Ten se však sestává z disciplinovaných příslušníků politických stran, které jen obtížně hledají důvody pro limitování sebe samých.